

Embargo till tisdag 6 juni 2023

Pressmeddelande 2023-06-06: Ny rapport från tankesmedjan Arena Idé

Facklig organisationsgrad sjunker igen – särskilt bland utrikes födda arbetare

- Den fackliga organisationsgraden minskade 2022 till 69 procent. Nedgången var störst bland arbetare i LO-yrken (62 till 59 procent) och något mindre bland tjänstemän i TCO- och Saco-yrken (74 till 73 procent).
- Under pandemiåren 2020-2021 ökade den fackliga organisationsgraden för första gången sedan mitten på 1990-talet. Denna ökning har nu alltså återigen vänts till en nedgång och vi är därmed tillbaka på 2020 års nivå.
- Klyftan mellan arbetarnas och tjänstemännens organisationsgrad är större än någonsin tidigare: 14 procentenheter. År 2006 fanns ingen sådan klyfta: då var den fackliga anslutningen 77 procent bland såväl arbetare som tjänstemän.
- Under 2022 ökade utrikes födda arbetare både till *antal* (med cirka 33 000 personer) och som *andel* av arbetskraften (från 30 till drygt 32 procent). Samtidigt sjönk deras organisationsgrad snabbare än för inrikes födda i LO-yrken, från 54 till 51 procent (65 till 63 procent för inrikes födda). År 2006 fanns inte heller någon klyfta mellan dessa grupper: båda hade organisationsgraden 77 procent.
- Utvecklingen bland utrikes födda arbetare vad gäller såväl deras fackliga anslutning som deras andel av arbetskraften får dubbelt genomslag på organisationsgraden för gruppen arbetare i sin helhet:
 - 1) Genom att *organisationsgraden sjunker mer* bland utrikes än bland inrikes födda.
 - 2) Genom att utrikes födda arbetares *andel samtidigt ökar*.
- Några tänkbara förklaringar till den sjunkande organisationsgraden bland utrikes födda arbetare är:
 - De är överrepresenterade i branscher med låg kollektivavtalsäckning och låg facklig organisationsgrad (till exempel transport, hotell och restaurang)
 - De har ofta osäkra anställningsformer (till exempel vård och omsorg)
 - De har ofta mindre kunskap om svenska fackföreningar och kollektivavtal under början av sitt arbetsliv än inrikes födda
 - De har i vissa fall sämre svenska språkkunskaper än inrikes födda
 - Höjda konsumentpriser (inflation) har gjort att den relativt stora andelen utrikes födda som är låginkomsttagare har svårare att prioritera kostnaden för facklig medlemsavgift.

Se nästa sida för kontaktuppgifter till rapportens författare och redaktör.

Övrigt innehåll i rapporten:

I årets rapport görs också en komparativ analys av den svenska arbetsmarknadsmodellen i förhållande till de andra nordiska länderna.

Rapporten belyser särskilt de svenska tjänstemannafackens internationellt unika styrka ur flera aspekter, nämligen deras:

- Höga organisationsgrad.
- Framträdande roll i den svenska lönebildningsprocessen, vilket framgår tydligt av den omfattande jämförelse mellan de nordiska arbetsmarknadsmodellerna som finns i rapporten.
- Nyckelroll i processen fram till det nya huvudavtalet.

Vidare diskuteras den förstärkta tendensen till trepartsreglering och trepartssamarbeten. Några exempel är det nya huvudavtalet för kompetensutveckling och omställning, införandet av korttidsarbete, och överenskommelsen om etableringsjobb. Regeringen har visat sig ha svårt att fullfölja sina åtaganden såväl vad gäller etableringsjobben som omställningsstudiestödet.

Rapporten kan laddas ner här:

<https://arenaide.se/rapporter/den-svenska-modellen-ur-ett-nordiskt-perspektiv>

Kontaktuppgifter:

Anders Kjellberg (rapportförfattare)
Professor i sociologi, Lunds universitet
046-222 88 47 och 046-12 90 85
anders.kjellberg@soc.lu.se

German Bender (redaktör)
Utredningschef, tankesmedjan Arena Idé
german.bender@arenagruppen.se